

БҮГҮ ЧУРТТАРНЫҢ ПРОЛЕТАРИЙЛЕРИ, КАТТЫЖЫҢАР!

1925 чылда үздөлгөттөгөн

ШЫН

1961 ч. МАРТ 4 СУББОТА № 54 (4844)

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОМУНИСТИК ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЫ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

Өртөө 2 көп.

СЭТА-НЫҢ ДЫҢНАДЫҢЫ

Элээн каш сеансыларны (Венереже ужу-дуп бар чыдар автоматтыг станция-биле харылзаа тударын) чорутканынын соонда ал-дынган хемчээшкин-шинчилелдерни ажалдап кылгыланынын түнелинде доктаатынганы болза, планеталар аразының автоматтыг станциязының Венереже ужуушукуну олап чо-гур деп баш удур санаан оруунга чогуу-биле уламчылап турар. Февраль 2-де байдал мын-дыг турган:

Бо-ла өйде планеталар аразынга ужугар ав-томаттыг станцияның дорт үнүүшүкүнү 0 шак 21 минута 31 секунда турган, ынчаарга оң ийленчээ 1 градус 15 минута 3 секунда болур. Телеметриктиг медээлерни ажалдап кылганының көргүскени болза, харылзаа тудары-биле чоруткан сеансыларның үзүндө станция-ның системалары болгаш агрегаттары таарым-чалы-биле ажалдап турган. Оң-биле кады, станцияның ишинде температура болгаш ба-зыышкын ындыг болур деп көрдүнгөн хем-чээлде чоруп турар, ынчаарга хүн чылы-биле ажалдаар батареялар токтун химиктиг үндөиннерин окталышкын-биле таарымчалыг хандырып чоруп турганы демделетинген. Хүн аайы-биле уг тыварының системасы база туруштуу-биле ажалдап чоруп турган.

1961 чылдың март 3-те Москваны-биле 12 шак турда автоматтыг станция чериниң кырындан 6.683.600 километр ырак хемчээлге угла-нышкыны муруну широтаның 1 градус 15 минутага болгаш чөөн долготаның 69 градус 30 минутага ужулуп чоруп турар ужурулуг. Планеталар аразынга ужугар автоматтыг станцияның Черден ырап чоруп турарының дүргени ол үеде секундада 4166 метр болур. Дээрннң делгеминде ук станция болза Балык болгаш Кит сылдыстарының казыында Бета Кит болгаш Альфа Андромеда сылдыстары каттыштырып турар делгемде барык дорт угла-нышкыныгы туруп үргүчүлөвишаан бол-ган.

1961 чылдың февраль 27-де планеталар аразының автоматтыг станциязы-биле харыл-заа тудары болдунмай барган. Моон сонгааргы хүнерде, Совет Эвилели-нин девискэриден дорту-биле көрүп болуру-нуң зоназынга ук станцияның туруп турары-ның дургузунда планеталар аразының авто-маттыг станция-биле харылзаа тударының та-лазы-биле ажал үргүчүлээр.

Төрөөн партиямның төөгүлүг съездизинге уткуштур

1961 чылда 2000 ажыг хаваннарны семиртир азырап, 200 тонна хаван эьдин бүдүрер дээш!

Чемгерген сөөлүнде хаваннарны арай чымыл болгаш дустуг суг-иле сугтарып турар бис. Казан чымыл бөөрге, апрель айда хаваннарнысты Борбак-Арыгже каяра бээр бис. Ичан 4 айда өрү намылг хаван-нарны биске немей хүдээлди бээр бөөр.

1961 чыл — СССР-нин улус ажыл-агыйын төөгүлүгү төөгүлүг чеди чыл планынын үшкү чы-лы. Бо чыл чөрө өвч чыл—1961 чылдын октябрь 17-де Совет Эви-линин Комунисттик партиязының элчегин ХП съездин ажалтынар болгай. Ол төөгүлүг хүнге бүгү өс-пөт кижилер белеткенин турар. СЭКП ТБ-ның январь пленумунун шийитилерин амыдыралга бот-таандыр, партияның ХП съезди-зинге күш-ажылы белеткит ужу-ражыр дээш бо чылын 2000 ажыг хаваннарны семиртир азыраарын, 200 тонна хаван эьдин бүдүрерин хүдээлди алган ажалдап турар мен. Хаван эьдин бүдүрерин ажалдап дээш социалисттик чарышка обла-стын бутт хаван ажалчыларын кылгырдан!

Редациядан: эш Союн Хайынның кол-биле бизден чүүлүнүн төңгү-зүн моон алаанда «ел көвөр пар-далымыс». Чурукта: Союн Хайын. Фото В. Лутинтуну.

Урал областарының болгаш автономнуг республикаларының көдээ ажыл-агый мурнакчыларының чөвүлел хуралы

СВЕРДЛОВСК, март 2. (СЭТА). Урал областарының болгаш авто-номнуг республикаларының көдээ ажыл-агый мурнакчыларының чөвү-лел хуралы март 2-де мурнакчы-ларын моон мурунда дымнаткан. Бир дугаарында партияның Свердловск обкомунун секретары А. П. Ни-риленко чүве чугаалаан. 1955 чыл-дан бээр область иштинге белеткээ өлти чоңга салдары 2,6 катан, сүт 2,9 катан база күш чуургаларын барык-ла ийи катан көвүдөөн. Ичанла-даа, көдээ ажыл-агыйның курадарының болгаш бар агалары-нын ыраата-ла долу хемчээлдиг ажалдавай турарын мииниш турар бис деп эш Нириленко чугаалаан. Бо чылын областың көдээ ажыл-агый мурнакчыларының мурунда улуг соруглар туруп турар. Ээт белеткээрин 94 муң тонна, сүтү 320 муң тонна база күш чуургаларын 120 миллион чедире өрөжөк чу-гула. Малдын баш санын көвүдө-лөргө, эки чөп сүүрүн тургузарын-че улуг ичкөөнөй салдыштыр турар. Оң кол үнер дөү курууза болур. Чеди чылдың ийиги чылдында Башкыра тараа, ээт, сүт, чуургал-лар, дүк болгаш үсүр културалар бүдүрер талазы-биле планын ажыр күөстөк деп СЭКП-нин Башкир об-комунун секретары З. Н. Нуриев ме-деглээн. Бо чылын тарааның ийиги чылдызы 225 миллион пуд четкен турар ужурут.

Тарааның ийиги чылдызын көвү-дөдөр хемчегелер дугайын чугаалаан. Муруну Уралдың районнарынга көдээ ажыл-агыйын перспективтиг көгүлүдөинин дугайын СЭКП-нин Челябинск обкомунун секретары Б. В. Руссам болдунуң чугаалаыга демделгээн. Партияның область комитеттери-нин секретарларының чугаалааны-нын соонда Урал зоназынга көдээ ажыл-агый-продуктуларының бүдүр-лерин улам ынай көвүдөдир хемчег-лер дугайында айтыргыны чугаала-шып көөрү эгелгээн. Оренбург областың Ленин аттыг колхозунун эвено удурутчузу В. С. Напиров, Башкир АССР-нин «Тилдег» колхозунун даргазы Х. Н. Зарипов, Челябинск областың Сосновский совхозунда аныяк саан-чы Берта Миль, Удмурт АССР-нин «Найрыл» колхозунун бригадир А. К. Немлюков, Курган областың партияның Петуховский райкомунун секретары М. Д. Савельев, Пермь областың Савинский совхозунун саанчы М. Шаймарданова, Оренбург областың «Октябрьский» сов-хозунун ажылчыны Е. Ф. Якушева, Свердловск областың Сухановский совхозунун трактор бригаданын бригадир В. Я. Сабуров, Башкир АССР-нин Ленин аттыг колхозунун механизатору З. Х. Набилов болгаш өскелер-да чөвүлел хуралдын баш-тайгы хуңунда санал бергенер.

Пермь областың «Чая көдээ» кол-хозунун даргазы В. П. Силян, Курган областың «Ленин» чагыла-ры колхозунун хову ажалдакчысы Т. С. Мальцев, Башкир АССР-нин «Карламан» совхозунун хаван ажалдакчысы М. И. Петухова, Удмурт АССР-нин «Чая амыдырал» колхо-зунун кукурузчаны И. С. Падер-нин, Курган областың Манушкин-ский ортумак школаын 7-ги классы-ның өөреникчиси Аля Стеклова, Свердловск областың Байкаловск школазынын онгу классчызы Люд-мила Дятел, Челябинск областың «Кызыл Урал» колхозунун даргазы Ф. Д. Зинкин, Свердловск областың Орджоникидзе аттыг совхозунун но-га бригадир З. М. Буланова, Баш-кир АССР-нин «Ленин Октябрь» колхозунун комсомолчу-аныяктар фермазынын саанчысы Л. А. Чиглин-цева, Курган областың Мичурин ат-тыг колхозунун даргазы С. Ф. Балан-дин, Челябинск областың Багарак-овский совхозунун директору В. Я. Хру-минов, Свердловск областың «Ура-мпово» совхозунун саанчысы В. А. Веснина, Оренбург областың СЭП-нин Краснохолмск райкомунун се-кретары С. Ф. Щанин, Удмурт АССР-нин Тельман аттыг колхозу-нун хаван ажалдакчысы Н. А. Ко-вырнин олар санал бергенер.

Башкыра күрүнөгө ээт садар та-лазы-биле чеди чылдын планын дорт чылда, сүт болгаш чуургалары — беш чылдын дургузунда күөсөдир деп оратор демделгээн. Көдээ ажыл-агыйын удурутту та-лазы-биле болуштуг ажалымысты шугумчүлөкчү өзү-биле көрүп, тара-да бүдүрерин база ову күрүнөгө салдары чыл санаында көвүдөдир со-рууганы салгып турар бис деп СЭКП-нин Курган обкомунун секретары Г. Ф. Сизов медеглээн. Ийи чылдын дургузунда күрүнөгө 46 миллион пуд тарааның пландан ажыр саткан. Бо чылын тармага шөү 1 миллион 800 муң гектар четкен турар ужурут. Гектар са-нында 15 центнерден эвээр эвээр дужутту алып деп турар. Бар курадарының долузу-биле ажалдаарга бо чылын күрүнөгө 100 муң тоннадан эвээр эвээр ашти, 370 муң тонна сүтү садар, күш чуур-галары болгаш дүк бүдүрерин көвү-дөдир арганы бээр деп оратор ме-деглээн. Индира — СЭКП-нин Оренбург обкомунун секретары В. А. Шуры-гин. Тараа бүдүрерин көвүдөдирин-ге кур чөр улуг садарың болган деп ол чугаалаан. Эрткен чылым кур черинг чеди районнар 50 мил-лион пуд кымыл-тасты берген, а областың бүгү колхозтары болгаш совхозтары 171 миллион пуд та-рааның күрүнөгө дужааган болгаш болгаш мал ажалынын продуктула-рын берип болур. Партиянын Пермь обкомунун се-кретары Н. И. Галаншин эрткен чы-лын мал ажалынын продуктулары бүдүрери дыка өскөңүн чугаалаан. Республиканың колхозтарының болгаш совхозтарының чугула со-рулганы болза, тараа бүдүрерин кө-вүдөдир болур деп СЭКП-нин Уд-мурт обкомунун секретары И. П. Сиулюков чугаалаан. Ол, бо чылын

СВЕРДЛОВСК, март 2. (СЭТА). СЭКП ТБ-ның январь пленумунун шийитилерин, Н. С. Хрущевтин пленума болгаш моон мурунда ала-налар чөвүлел хуралдарында чуга-алаан Уралдың көдээ ажыл-агыйы-нын ажыл-ишчилеринин мурунуга ча аргаларын ажалтаа. Бистинг индустриалдыг крайымыс элбиктиг индустриалдыг өрүңчөк уңерин-ге, чер-даа база мал-даа ажалынын продуктуларында болдунуң хергел-лерине чечирин-биле хандырыырга бүгү-ле аргаларың — деп, сөөлү ийи хүнерде Свердловские болуп эрткен Уралдың областарының бол-гаш автономнуг республикаларының көдээ ажыл-агый мурнакчыларының киржикчилери чугаалааннар. Уралдың көдээзинин мурнакчы кижилери көдээ ажыл-агый про-дуктулары бүдүрерин улам ынай көвүдөдирчө угланган боттарың-нын планнарынын дугайын чуга-алааннар, көдээ ажыл-агый бүдүр-лөгөдөрүн бүгү-ле адырларынын чаа көдүрүшүкүнөгө ажалдаптынып болгу деп курадарының болгаш аргаларын илереткеннер. СЭКП ТБ-ның Бирги секретары, СССР-нин Министрлер Чөвүдөлинин Даргазы эш Н. С. Хрущев чөвүлел хуралдың ажалыга кирешкен. СЭКП ТБ-ның РСФСР талазы-биле Барозунун Даргазының оралдакчы Г. И. Воронов, РСФСР-нин Министрлер Чөвүдөлинин Даргазы Д. С. По-лянский, эвилел болгаш республика министрстволарынын база ведом-стволарынын удурутчу ажалдак-чылары, Казахстаның Кур чер крайында келген алчылар база чөвүлел хуралга кирешкенер. Урал зоназынга көдээ ажыл-агый продуктулары бүдүрерин улам ынай көвүдөдир талазы-биле хем-чегелерин дугайында айтыргыны чугаалаашп көөрү март 2-де база үргүчүлээр.

Чөвүлел хуралдың киржикчилери-нин илгезин эьтуур эш Н. С. Хрущев. Уралдың областарының болгаш автономнуг республикалары-ның төдөлөрү-биле кады чурукка тырттырган. Чөвүлел хуралдың киржикчилери-нинге Свердловскийн база Уралдың областарының болгаш автономнуг республикаларының уран чуул мастерттериниң куужу-биле комперт көргүскөн.

ССРЭ-нин улус ажыл-агыйын төөгүлүгү чеди чыл планын хуусаа бетинде күөтөдир, Төрөөн чуртка хей ашти, сүтү, саржакты бээр дээш бүгү совет улустун мадырыг демиселинге болдунуң салышкынымын кире-рин шийтирлеп алгаш, 1959 чыл-дың декабрьда «УТКА-нын 25 чы-лы» совхозтун хаван ажалдакчыга ажалдап кирген мен. Баштай менге 500 ажыг хаваннарны хүдээ-дир берген. Оларның күш-чаны ыч-чан арган-даа турган. 1960 чыл-дың март айга чедир ол хаваннар-мын кымыш азырап тургаш, сегиди алкан мен. Алаа немештир 400 ажыг хаваннарны совхозтун дирекция чери менге мартта хүдээ-дир берген. Чеди чыл планынын ийиги чыл-дында 1000 хаваннарны семиртир азыраарын хүдээлгеш, эрткен чы-лын ийигин-биле 1180 хаваннарны семиртир азырап, 108 тонна хаван эьдин бүдүрүп, социалистг хүдээлгенин чүтүр күөстөтүп. Мен болгаш өг-бүлөмнн херөөжөн ээпи Монгуш Херемая бистер төрөө совхозунуң хаван ажалын кызырдырыга салышкынымысты кирер, социалистг хүдээлгенисти күөсөдир дээш бүгү куужусту хара-чокка кымыш ажалдаан бис.

Баштайгы үеде бистин ажалымыска көчүтүп улуг бергелер турган: мен-даа, Херемая-даа хаван ажалынын талазы-биле моон мурунда калдым-даа арга-дуржулга чок чораян улус бис. Баштай түнү-даа ужуру бил-дирмес боор чүве чораян. Чамдык хүнерде кижжи ундарай-даа бер-гилээр. Ичидыг болза-даа, Төрөөн чурттин мурунга алган социалис-тиг хүдээлгениске—сөөүскө эе болур деп күөсөл. Көдээ ажыл-агый продуктуларын көвүдөдир бүдүрер дугайында Комунистг партиязы-ның кыйгырымы бисти сорук киршир-кен. Партияның айтышкынын совет кижилер амыдыралга көөдө боотандырын келген болгай. Бистин мурувуска тургустунган бергелерин ажып эртер талазы-биле практиктиг дузаны биске көрү-түп келген болгаш өргүзүп турар тускай эртемчилерин демделеп, оларга өөрүп четтиргенисти илер-гелээри менге көчүт күөстөдир. Карамытын мурунга совхозтун кол зоометчизи Иван Астафьевич Тур, хаван фермазының эртелекчи Иван Ефремович Жирнов олар бистин ажалымыска практиктиг ду-заны чедирип келгенер. Олар бистин козанымыска бо хүнерде чүг-лө хүнүн эвээр, харын бир күнде ийи, үш катан көрүп, практиктиг

арга-сүмезин берип, бистин ажалымысты болгаш амыдырал-чур-талгымысты соңутугап, көрүп туралар. Хаваннарнысты чыга-гы үеде Борбак-Арыгга чыгыг лагерге семир-геш, кымыш үеде Арыг-Узунуң кымыш ферма-да азырап турар бис. Амгы үеде бисте 545 хаваннар бар. Оларнын күш-ленгел багы эвээр. Часкы үеде хаван бүр-үзүнүн хүнде 350 грамм немелде дензин чеди алыр дээш оларын ажалдаан экижилди, турар бис. Бодуштуг практиктиг ажалымыска тускай эртемчилерин сүмезин, солунар бол-гаш «Хаван ажалы» деп журналды камчы-гыр мурнакчы ханды-ларын дуракулгазын ажаллап турар бис. Хаваннарнысты эр-тени чемгерилгени ам-гы үеде эртенгиин 7 шаатан, дүшөгөдөр — 1 шаатан, кезакчи-нин — кезакчинин 6 азы 7 шаатан эгелеп чорудуп турар бис.

СЭКП ТБ-ның январь пленумунун шийитилерин боттаанды-рап дээш, партиямның ХП съездине күш-ажылы белеткит ужурашыр дээш 1961 чылда 2000 баш хаваннарны семир-тир азыраарын хүдээлди алган ажалдап турар мен. Союн Хайын

РСФСР-нин Дээди Сөвединиң Президиумунда

РСФСР-нин Дээди Сөвединин Президиуму 1961 чылдын март 2-деги Чарлымы-биле эш Владимир Всеволодович Мемноновту РСФСР-нин Совхозтар министрияге томуйлаан. Пландан ажыр тракторлар СТАЛИНГРАД. (СЭТА). Сталин-градтың трактор заводу пландан ажыр хей сангыг машиналарыны бу-дуруп үндүрүп турар. Бо чылдың ийи айларының дургузунда чурттуң

Баштайгы путевкалар-биле

МОСКВА. (СЭТА). «Бир эвээр бистин аныяктарымыс чүтле болууда бар күштери-биле эвээр, харын база улуг билгилери-биле көдээ ажыл-агыйын улам ынай көдүрүшүкүнү дээш демиселге ийелгилери-биле кириптер болза, олар улуг түнделерин чеди алгылар» деп Н. С. Хру-щевтин сөстери көдээ ажыл-агыйга ажалдаар деп шийтирлеэн аны-як патриоттарыны комсомолчу путевка бурунунде бизиттинген. Март 2-де ВЛКСМ МКК-ге наймысалдыг баштайгы эки-турачыла-рынга путевкалары тузускан. Олар болза, «Компрессор» заводтун алды ажалчылары — Иван Рогов, Николай Салахов, Юрий Степанов, Сергей Лагуткин, Юрий Сенякин болгаш Виктор Громов.

Сибиринин бурунг хоорайында

Сибиринин бурунг хоорайы болур Тобольскиде мяш аймарында эг-хереселди аян кирил кылды улуг комбинатты тудуп турар. Ол дээрге чыл дургузунда 50 муң ажыг кубометр фанералары, ыштан таарыштыр кылган хей сангыг плиталары болгаш бажың иштинде эг-хереселдерин бүдүрүп үндүрер. (СЭТА).

„БРУСКА“ РОМАННЫҢ ДИРИГ МААДЫРЫ

дүп-даа чордум. Байырал хүн-неринде араганы ижинтер өң-нүктөр-биле кады козактыы саурга барып сош-сода-даа кы-ла бээр чордум. Чаржактың амыдыралы Ундаранчыг-ла чү-ве... Совет өрге-чаргыра оон амы-дыралын чарыг эскерткен. Козловский николларын, номчул-га бажынарнын, платиналарын тудуп турар. Черин эрти өзү-биле ажалыларын узуткап турар. Кулактар-биле демисежин амы-дыралы «Тараачын солуга» ажалда-даа турган. Өөренип, өөренип, өөренип турган. Тамиразев аттыг көдээ ажал-агый академиянын чедикчи-нин дооскаш, Павел Артамоно-вич Каменск МТС-че чорулар. Шаг-үе берге болган, гитлер-жилер бистин улус ажал-агый-мыска улуг когаралды чедир-ген. Ичангаш алаа база-ла Коз-ловский колхозтарын бажы-лаарыга болгаш хөгжүдеринге бүгү-ле күштерин болгаш бил-гилерин берип турар. Ол бүгү чылдарын дургузу-нда Ф. Панферов оон ажал-чор-тулазын үргүчүп хайтаргаш келген. Олар ийиле эки өнүктөр чораннар. Берге ажал-херек-теринг талазы-биле Панферов бодунуң өнүгүткө чагай секкил-дик сүмелери-биле каш уаза ду-залап келген. 1953 чылда СЭКП ТБ-нын сентябрь пленумунун соонда Козловскийн Ставропольда Григорийовск көдээ ажыл-агый

Ол, колхозтун культура универ-ситетин удурутту турар. Чурунта: (солгай талазында оң таламыңче): «Россия» колхоз-тун культура университетинин ректору П. А. Козловский, уран чуул эртемнин факультетинин деланы ортумак школаын баш-кызы В. Ближик болгаш кол-хозтун культура бажынын ди-ректору В. Стариков университет-тетке болур эелчегинг ичкөөлге материалды чугаалаашп олар-ы. Фото В. Михалевтуну. СЭТА-нын фотохрониказы.

СОЦИАЛИСТИК ЧАРЫШТЫҢ ТУГУН БЕДИК ТУДААЛЫ

Областың профивилдер чөвүленини, көдө ажил-агый болгаш белеткедер ажилдакчыларының профивиле обкомунун каттышкан пленуму болуп арктен. Пленум СЭБП ТБ-нин январь Пленумунун түнелдеринин болгаш областың профивиле организацияларын сорулгаларының дугайында обпроф чөвүленини дарагы эш Т. Ч. Норбу-нун илеткенин дыйнаан болгаш чугаалажы көргөн. 1960 чылда чер болгаш мал ажылының продуктулары бугуер база курунеге садар талазы-биле күрүнө планының болгаш социалистик хүлээлгелеринин күүселенини дугайында база көдө ажил-агыйн улам ыйаа хөгжүдөр талазы-биле хемчегер дугайында СЭБП ТБ-нин Пленумунун доктаалы, чонун чагай байдалын улам бедилери болгаш көдө ажил-агый продуктуларын бугуерин улам ыйаа чөвүленини сорулгаларының дугайында эш Н. С. Хрущевтин чугаазы Тываның профивилдеринин ажылының дайынчы программасы.

даразында болган көдө ажил-агый, белеткедер ажилдакчыларының профивиле обкомунун пленуму шийтирилген.

Партияның XXII съездининге телентиг учуражыр дөш бугу улустун социалистик чарыжы бугу чуртта калбарган. Областың сөхкостары, СТС-тери, тараа хүлээп алыр пункттары, ыйаа ажил-агый черлери болгаш өскө-даа үлетур бугурулгелери боттарында бар аргаларын болгаш куралдарларын санааш, күүсетинин болуп боттот, социалистик хүлээлгелерин ап турар.

Тандалы «Кызыл партизан» сөхкост (директору эш Юртаев, ажил-агый (профивиле) комитетинин (дарагы эш Сагады) тарыга шөдүн мурункудан 7,5 муң гектар хөй кылдыр калбартырып, сут, өйт, дүк бугуерин болгаш күрүнөге садар күүселерин социалистик хүлээлгезинде айткан. Хову ажылында болгаш мал ажылында механизацияны непередир, а ол ыйшаа септеге мастерскаларын чаартып тургууар талазы-биле организастехниктиг хемчегер ажилдап кылдынган. Сөхкост чеди чылдын ийги чылында курунеге тараа садар планын 100,3 хуу күүсеткен, кукурунун гектар бугурунун ортумалабы 255 центнер ногаан массанын дужуудун алган, хөйжүлү бригадаларын тургускан, инеттерин электри-биле сарычче кирген, мал чөвүленин сөүртүлгезин механизастап турар. Инеттерин баглавын ажаарынын, чер кырында сидостастыктын аргазын шийдеген.

СЭБП ТБ-нин январь Пленумунун шийтирилгени күүседир, партияның XXII съездининге күш-ажылы чедишкенин ужуражыр дөш көдө ажил-агый, белеткедер ажилдакчылары — профивиле кижигүнери, ажилчынар, албан-ажаакчылар 2853 кижиги социалистик хүлээлгелерин алган. Ол дөшөгө ажилдын чүгө эгези дээрзин, алган хүлээлгелерин бугу чога өскү үрө-түнүктөгү кылдыр күүселерин ажилчыларга, механизаторларга, көдө ажил-агыйн тускай эртемнигеринге болгаш албан-ажаакчыларга пленуму улуу-биле күүсел болгаш көдө ажил-агый, белеткедер ажилдакчыларынын профивиле обкомун, чер-черде ажил-агый комитеттер, месткомнар чарыштын чедишкенин түнелди дөшөгө ажилды кажангымындан-даа артык эки организастары, анза хары-салгалыг болурун, социалистик чарышка хаара туттуунаан ажилчыларын, малчыларын, тускай эртемнигерин анза бүрүн кириштерин пленумуну киржикчилери онзалал демдегезен.

Кызылда көдө ажил-агый механизация училищенин коллективин, профивиле организациязы партияның XXII съездинин ажитынар хүнүнө чедир 227 комбайнерлерин, механизаторларын белеткеп үндүрер, өөрдөлгенин шынарын бедейер, областың көдө ажил-агыйн быжыг билентиг техниктиг чаа кадрлар-биле хандырар деп хүлээлгелери албышпаан, ажилды эде тургузуу турар дээрзин училищеге профивиле организацияларын төлөзү пленумга демдегезен. Кызылдын № 2 ортумак шолоазының өренишчилери, башкылары «Мезгей» сөхкостун чайгы, күсүкү ажилдарына практиктик дууламчыны чедирер болгаш

сөхкост бугурулузунин ажилын ханызы-биле таныжып көөр, көдө ажил-агый ажилын практиказына дыйгыш өөринер деп турарын ол шолоадан келген башкы чугаалаан.

Көдө ажил-агый бугурулузунин, чер-черде профивиле организацияларын ажилында туруп турар хөй чөвүленини дарый чайлаптын пленумуну киржикчилери шүгүмчүлөөн. «Элегес» сөхкостун директору турган Берсенева дыка хөй ажилчыларын хөйжүлүгө чөүртүр штрафтан, куш-ажыдын камталалын хажып, техниканын аймыл чөк чөүртүчө сатыш салбайн турда, ажил-агый комитеди (дарагы эш Нордуло), обпрофчөвүленини техниктиг инспектору эш Серебряков оон-биле эштежип турганнар. Берсенева тараа ажилын хөгжүдеринге тура чөк хөүтүн илеректен, ычангааш бо талазы-биле ажилды бысыраткаан турган. Сөхкост бугурулузунин ажилын комитет бодунуа ролон көдүрбөөн.

«УТКА-нын 25 чылы» сөхкоста мал кыштагалдыкшынын берге байдалга таваржып, улуг, биче малдарга хорамча хөй болуп турда, ажил-агый комитетинин (дарагы турган Козина) талазыдан сөхкостун директору чер-биле кады малга немерде чөвүленини бугу аргаларын хөреглөп тургаш тып аларынын шийтирилди демисални чөүртүшкан. Ол ажилдын комитетке көдө ажил-агый, белеткедер ажилдакчыларынын профивиле обкомун (дарагы эш Петеримов), областың профивиле чөвүленини президиуму боттот дууламчыны көргүсөйин турган.

Эртемниг чедишкенин болгаш көдө ажил-агыйн мурунгаларынын дужуулганын непередиринин хөреңгө ажилын комитеттер, месткомнар болгаш профивиле обкому шүүт кирир хүлээлгедиг болгаш бо талазы-биле ажилды дригээр дээрзин пленумуну киржикчилери шынгын айткан. Политиктиг болгаш эртем билгээр непередир инитиелдин Тыва область салбары көдө ажил-агый талазы-биле темаларга лекцияларын бижирип болгаш чөүрдүрүн дилээр, көдө ажил-агыйн область эргеленини наздалыктери, чамдык тускай эртемнигерини кончуг чылаштып турар. Эргеленини тускай эртемниг ажилдакчыны эш Васильев малга быжыг чөм-сүрүнү тургузар дугайында лекцияны бижирип үр үелди иштине сонгарлаткан. Бо үелди немерде ажилды ыйчаар чылыр чөүрү-биле кагчап-даа эштежи шийдевас.

Эртен чыл дургузуна көдө ажил-агый темаларына 200 ажит лекция, оон иштинде Социалистик Күш-ажыдын Малдыр хөйжү О. Лопсачидин болгаш областың мурунгалы саанычыларын бирөөзи — М. Бичим-урутуун ажилдын дужуулганын дугайында лекциялар номчутуунаан. Илды-даа болза, эртеме үндөлгөн лекцияларын номчутууны ам-даа өзөөн. Эртемниг чедишкенин, мурунгаларына дужуулганын көргүзүп турар эртемнигериндегиг кинофильмдерин көргүзүп сөхкосттарда барык чөүртүшкенин пленумуну киржикчилери илеректен болгаш илды кинофильмдерин көргүзүп организастары ажилдын комитеттерин, месткомнардын база бир ажилы оо боттур дээрзин демдегезен.

Часкы тарылгага белеткел

ӨДӨК СӨӨРТҮЛГЕЗИ

Улуг-Хем районунуң «УТКА-нын 25 чылы» сөхкостунун Ак-Турут участкасында хову-шөлдөргө чурт иштинин чөмүшчилгезин сөүртүп эгезен. Ажилчынар бо чылдын 250 га кукуруна, 50 га ногаа культуларынын шөлүн чөмүшчилгезинде 4000 тонна мал эгезен, 10 тонна хүлдү болгаш 5 тонна күш-өзөн чыш төгөр сорулганы салган.

Участоктун узуртукчулары чурт иштинин чөмүшчилгезин чыш сөүртүргө 12 кижилеге комсомолчу аныктыр эвенозун февральдын сөөлгү чарыгында тургускаш, оларга «Бедарусь» деп 2 тракторларын тергезиктери-биле кады быжыттып берген. Ажилчыларын чамдык өдөкти бөлүп белеткеп турда, өскелери тергезиктерге чүдүрүп, шөлдөргө апарып төп турарлар.

Эртен 10 хүнеринин иштинде комсомолчу аныктыр Кучункурарт деп черде кукуруна шөлүндө 376 тонна, Ак-Турутда картофель шөлдөндө 435 тонна өдөкти сөүртүп чөвүлгөн. Чөмүшчилгези сөүртүргө трактористер Т. Анай-оол, Д. Сундуй, комсомолчулар Мызык, Сөрөн, Биченей кызыкмак ажилдап, хүн нормазын 125—175 хуу күүсетип турарлар. Шөлдөргө чөмүшчилгези сөүртүрү үргүлчүлөшкөн.

С. Сотнам.

385 ТОННАНЫ СӨӨРТКЕН

СЭБП ТБ-нин январь Пленумунун шийтирилгени амыла-рыла боттандырышкан. Улуг-Хем районун «Чолура» көдө ажил-агый артелинин хову-шөлдөринин ажил-ишчилери чер ажилын култураларын белдип, шөлдөргө 385 тонна өдөкти сөүрткөн болгаш ол ажилды ам-даа үргүлчүлөп турар.

Өдөк сөүртүлгезинде ажилдап турар «ДТ-54» деп тракторунуң тракторист эш Анай-оол колхозтун № 1 хову бригаданын шөлдөринге хүндө 3—4 ууза өдөк чедирип, хүн нормазын ажып күүсетип турар. Оон чүдүрүкчүлери Дыртыл-оол, Лайдин-оол, Кара-оол болгаш өскелер-даа кызыкмак ажилдап турарлар.

А. Донган.

МЕРГЕЖИЛДИГ ДАРГАН

Күш-ажы кижини каастар дидир болгаш, ол кончуг ший-Өвүр районун «Торгалыг» көдө ажил-агый артелинин даргаы Тумат Дондун эки ажилдап, колхозтун иштиги хөгжөлгөргө аны-бүрү чүдүлгенин — аят дагаларын, андазын өөрчилдери, илгир бистерини сөп, белеткеп турар.

Колхозтун турут бригаданында 300 айт бар, оларын дагаларын Т. Дондун кылып турар. Кыш дургузуна бир айтка 2—3 дагаларын солуп турар.

Ол хире берге ажилга Т. Дондун четтигип турар. Оон ыйаа ол көдө ажил-агый машиналарынын чамдык кезектерин, эренидери, шайыларын сөп белеткеп, тудугларга хөргөлөөр хөректелерин база кылдып турар.

И. ДОКТУГУ.

УЖЕН АЖЫГ ЧЫЛ АЖЫЛДААШ...

Монгуш Монгеевич Самбу 60 хар ажа дужуп чөүрүр. Оон ужен ажыг чылдарында—Төрөэн чуртуга, чоноура ол ак-сеткилдиг ажилдап келген. Монгуш Монгеевич ам бодунун коллективинин бугу кижигүнеринин болгаш эш-өрүнүн хүндүктелгиг үлгезин-биле дурум өзүгаар дыйжын дыштанып, пенсияга үнүшкен.

Монгуш Монгеевич хыл дөш аяндыан тура, баажынын дугу агарыжы чер, Тывага партия болгаш күрүнө шүгүмү-биле харысалгалыг ажилдарга тургаш чога төлөтпиг бараан болуп келген-биле суражып, 1938 чылдан эгезөөш 1944 чылдын ортан үелинге чедир ТАР-нын Саг министринге, 1944 чылдан бо үге чедир ССР-нин Курбанкынын Тыва область конторазынын эргеленинин оралакчылыгына ажилдап келген, чөкө-чөкө кижиге ужуражып, ажилдакчынын, саг-хөүнүн кандыг-кандыг айтырылганын шийтирилгезен дээр!

— Партиянын болгаш күрүнениң терезе дөш хөй чылда кызып ажилдап келген, эш-өрүнге мынчалдыр үделип алары өөрүнчүт-ле-дир. Иччала-даа коллективке, чон ортузунга ажилдап чачыккан кижиге, пенсиялаа олорулгата, арай-ла хараалаачыг ыйшаа кылдыр-даа сагандырар-дыр — деп, М. М. Самбу чугаалап олурар.

Илдыг болбас аргазы чөк. Монгуш Монгеевичиниң куш-ажыкты амылар-чуртталганын 1924 чылда, Кызылга паракчыга киргеннинде эгезен. Оон бээр, малагы Совет Эмеленини составына Тываның кат-

тыжып кирген үезинде эгезөөш, Кызыл таныттымас кылдыр өскерилген, хүн келген тулум-на сайгарып, чагайжы олурар. Эң-не болбаарындай техника-биле чөпсөгеленини үлетур бугурулузун, дөдди болгаш ортумак өөрдөлгө черлери, культуранын болгаш калык камгалаалын хөй-анып алган черлери, хөй саныг чуртталга баажынары туттуган болгаш чараш дөлем кулдулдар тыттып келген. Бо бүтүнү өй-шанаа ашкандырарынын хөреңгө М. М. Самбунун ролу улуг болган дээрин кым-даа маргышп шылава.

Монгуш Монгеевич пенсиялап үнө-даа ол анаа олурбас. Коммунист кижиге болганда, хөраайын хөй-ниги амыдыралында ол моон сонгаар-даа илөкпейгип киржир. Чер-чер Советтеринге ам болуп сонгалалар-биле холбажтыр ажилчы чоңнар депутаттарын Кызыл хөраай Советинге депутатка кандидат кылдыр оңтүз депшиткен.

Ур чылдары кадык-чагай чурттап, хөй-ниги ажилында улам-на илөкпейгип киржирин Монгуш Монгеевичке оон эш-өрү күзөн.

ЧУРУНГА: Курбанкынын область конторазынын эргеленини Т. С. Брыкалин, мыда парторганизация секретары Л. П. Балыкто болгаш местком дарагы К. Б. Снегирова олар М. М. Самбунун пенсияга үненини холбажтыр анза чуректиг дамызыдан байыр чедирип турлар.

Сөзү С. Кызыл-оолдуу. Фото С. Феонтистовуу.

Допчузу-биле

Бай-Тайга районунуң ыраккы «Ара-Хөл» колхозунун № 1 сүт-бараан ферманын Кызыл-Дог сурдаа көдө алуудун боттыгынын уран чүтү бөлүмүнүн киржикчилери кончот көргүсөт. Оларын концерттин саанычылар болгаш ферманын ажилчыларын улуг сонуурга-биле көргөн. Илалдин «Саакчылар», «Чыгычы», «Эзелдек шыгырааш» деп танчыларын күүсеткени солуп болган.

Д. Сарыг-оол.

Магар Сакты-Отурин Эрзин районда эки ажилдыг киномеханиктерин бирээзи. Чога кино көргүзгөнүн ай, кавартал планын үргүлчү ажып күүсетип турар. Февраль айынын планын 160 хуу күүсеткен.

Чога кино көргүзүп экижи диг тургаш, СЭБП-нин XXII съездининге бодунуң ажилын талазы-биле чаа чедишкенин ужуражыр дөш бедиткен хүлээлгени болгаш алган болгаш «Мерен» колхозта районун эки ажилдыг киномеханик эш Төмүр-оолду социалистик чарышка кытырган.

К. Влэй.

Өвүр районун, Солчуур чеди чыл шолоазынын дирекция чери малдык чаш төлүн ажаакыр талазы-биле малчыларга дуза чедирер дөш үстүкү кластерин өөреникчилеринден тускай бригаданы тургускан. Олар колхоз төвүндүн ырак өзөсө турар хөйжүлүгө дууламчы эгелей берген.

Д. Чымба.

СЭБП ТБ-нин январь Пленумунун шийтирилгени күүседир

Партияның XXII съездининге телентиг учуражыр дөш бугу улустун социалистик чарыжы бугу чуртта калбарган. Областың сөхкостары, СТС-тери, тараа хүлээп алыр пункттары, ыйаа ажил-агый черлери болгаш өскө-даа үлетур бугурулгелери боттарында бар аргаларын болгаш куралдарларын санааш, күүсетинин болуп боттот, социалистик хүлээлгелерин ап турар.

Тандалы «Кызыл партизан» сөхкост (директору эш Юртаев, ажил-агый (профивиле) комитетинин (дарагы эш Сагады) тарыга шөдүн мурункудан 7,5 муң гектар хөй кылдыр калбартырып, сут, өйт, дүк бугуерин болгаш күрүнөге садар күүселерин социалистик хүлээлгезинде айткан. Хову ажылында болгаш мал ажылында механизацияны непередир, а ол ыйшаа септеге мастерскаларын чаартып тургууар талазы-биле организастехниктиг хемчегер ажилдап кылдынган. Сөхкост чеди чылдын ийги чылында курунеге тараа садар планын 100,3 хуу күүсеткен, кукурунун гектар бугурунун ортумалабы 255 центнер ногаан массанын дужуудун алган, хөйжүлү бригадаларын тургускан, инеттерин электри-биле сарычче кирген, мал чөвүленин сөүртүлгезин механизастап турар. Инеттерин баглавын ажаарынын, чер кырында сидостастыктын аргазын шийдеген.

СЭБП ТБ-нин январь Пленумунун шийтирилгени күүседир, партияның XXII съездининге күш-ажылы чедишкенин ужуражыр дөш көдө ажил-агый, белеткедер ажилдакчылары — профивиле кижигүнери, ажилчынар, албан-ажаакчылар 2853 кижиги социалистик хүлээлгелерин алган. Ол дөшөгө ажилдын чүгө эгези дээрзин, алган хүлээлгелерин бугу чога өскү үрө-түнүктөгү кылдыр күүселерин ажилчыларга, механизаторларга, көдө ажил-агыйн тускай эртемнигеринге болгаш албан-ажаакчыларга пленуму улуу-биле күүсел болгаш көдө ажил-агый, белеткедер ажилдакчыларынын профивиле обкомун, чер-черде ажил-агый комитеттер, месткомнар чарыштын чедишкенин түнелди дөшөгө ажилды кажангымындан-даа артык эки организастары, анза хары-салгалыг болурун, социалистик чарышка хаара туттуунаан ажилчыларын, малчыларын, тускай эртемнигерин анза бүрүн кириштерин пленумуну киржикчилери онзалал демдегезен.

Кызылда көдө ажил-агый механизация училищенин коллективин, профивиле организациязы партияның XXII съездинин ажитынар хүнүнө чедир 227 комбайнерлерин, механизаторларын белеткеп үндүрер, өөрдөлгенин шынарын бедейер, областың көдө ажил-агыйн быжыг билентиг техниктиг чаа кадрлар-биле хандырар деп хүлээлгелери албышпаан, ажилды эде тургузуу турар дээрзин училищеге профивиле организацияларын төлөзү пленумга демдегезен. Кызылдын № 2 ортумак шолоазының өренишчилери, башкылары «Мезгей» сөхкостун чайгы, күсүкү ажилдарына практиктик дууламчыны чедирер болгаш

Эртемниг чедишкенин болгаш көдө ажил-агыйн мурунгаларынын дужуулганын непередиринин хөреңгө ажилын комитеттер, месткомнар болгаш профивиле обкому шүүт кирир хүлээлгедиг болгаш бо талазы-биле ажилды дригээр дээрзин пленумуну киржикчилери шынгын айткан

Политиктиг болгаш эртем билгээр непередир инитиелдин Тыва область салбары көдө ажил-агый талазы-биле темаларга лекцияларын бижирип болгаш чөүрдүрүн дилээр, көдө ажил-агыйн область эргеленини наздалыктери, чамдык тускай эртемнигерини кончуг чылаштып турар. Эргеленини тускай эртемниг ажилдакчыны эш Васильев малга быжыг чөм-сүрүнү тургузар дугайында лекцияны бижирип үр үелди иштине сонгарлаткан. Бо үелди немерде ажилды ыйчаар чылыр чөүрү-биле кагчап-даа эштежи шийдевас.

Эртен чыл дургузуна көдө ажил-агый темаларына 200 ажит лекция, оон иштинде Социалистик Күш-ажыдын Малдыр хөйжү О. Лопсачидин болгаш областың мурунгалы саанычыларын бирөөзи — М. Бичим-урутуун ажилдын дужуулганын дугайында лекциялар номчутуунаан. Илды-даа болза, эртеме үндөлгөн лекцияларын номчутууны ам-даа өзөөн. Эртемниг чедишкенин, мурунгаларына дужуулганын көргүзүп турар эртемнигериндегиг кинофильмдерин көргүзүп сөхкосттарда барык чөүртүшкенин пленумуну киржикчилери илеректен болгаш илды кинофильмдерин көргүзүп организастары ажилдын комитеттерин, месткомнардын база бир ажилы оо боттур дээрзин демдегезен.

КУШ-АЖЫЛ-ТҮННӨЛ

Төрөэн хойларынның хураган-нарын кандыг арга-биле чөкчө камгалал ап турар сен? — деп, айтырыгы менден каш-даа катап салган. «Ажилдарга—түннөл үнөр» деп харымал келген мен. Илдыг харымга чамдык ажилдериниң сеткини хандый турар.

Кызып ажилдарга ыяаыла бир түнелде үнөр деп чүвени хөй чылда көрүп келдим. Малды бир аяктапталары дөргө-ле, чайын эки семиртилгени чеди алары ол болур. Мал оларалары-биле ап чөүрүр жоктугулгаш араараш кажаам бар. Бир чуртте көжүктөргө оон баш удур белеткеп каан черлеринде алдырлааш, машина кырыга салган, барган хонашка эпейт шалкыш, чагыга өгүп диккеш, хонуп аар бис. Каш хонгаш-ла база мычар көжүп чөүп каар. Ону чакы, күсүкү оларалдыкшынын үезинде мычар ажылааш, чайың тайгалал ажөргө шыгып каар бис.

Чеди чылдын мурнакчызы

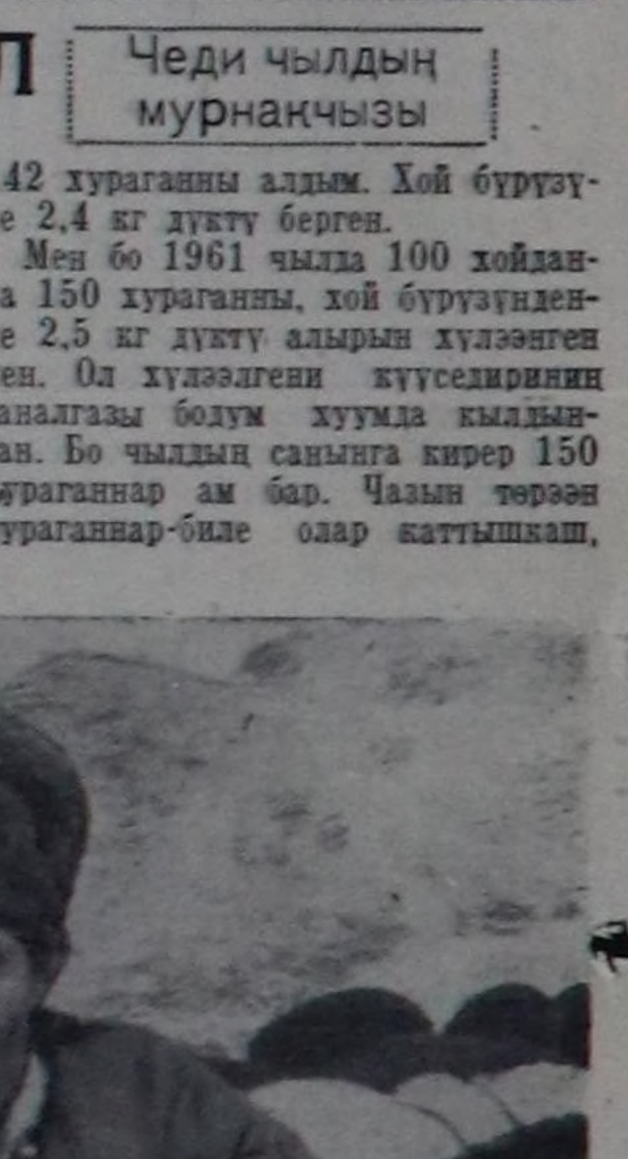
Хараганнын-Дагда кыштааыкка келген, турмушуй бээр бис. Чем-хүнежинин, таарым-чалыг кажаалыг, чүмүккөн өттүт черге малдын кыштын эки болбайн кагчаар.

Кызып хөй каларында база-ла баш ууар белеткенир херек. Тайбас хем улунуг идик, тоң, чылдыг хол хаам, быжыг дагыгыш, черге

Хураган омаажыр

142 хураганын алдым. Хөй бугуу-ле 2,4 кг дукту берген.

Мен бо 1961 чылда 100 хойлаан-на 150 хураганым, хөй бугурун-де 2,5 кг дукту аларын хүлээптен мен. Ол хүлээлгени күүселеринин саналазы болум хуумда кылдынган. Бо чылдын санына кирер 150 хураганнар ам бар. Чаамы төрөн хураганнар-биле олар каттышкыш,

БИСТИҢ КАНДИДАДЫБЫС

Шапкын Хемчиктин эринге Суг-Аксы деп черге араатарын кезек егери турган. Оларын бирээзини Кысыгбайның ада-иези чурттап чөраан. Эртен эртемниг инетер сагындып доостуру-биле анй кежи тончугаштыг, шоваалан нарантарын бичи солчугаш инетерин ыраккы одаларыне кадарып үнүптөр. Эрес-шоваалан, шимченгир, хөнтүг бир-ле чүвени кылган чөүрү бичи Кысыгбайның чараш чачын оң чүгө-ле эдээрин эвек, харын ножа-хел-бээ эдаларын улуг, биче нижилери чаптаар-даа турган...

Чогаадыкчы мергежилин—чонунга

1950 чылда Николай Кысыгбай Ленинградтын театр институтуна өөренип киргеш, оң чедишкенин дооскаш, база катап областың хөгжүм-шии театрына ажилдап чедип келген. Ол чылдарда анык ар-тист театр уран чүүлүне тура-сорулгук оолдар, кыстарга бодунуң чогаадыкчы билгенин, арга-мергежилдин харам чоңка демчылдып берип, ылаңгыг тыва чаа танчылары чогаадыкчы бугу күүжү, бугу кичээлгенин салган турган. Оң сорук киришкенин чогаадыкчы ажилынын түнелинде «Дук салыр», «Хүреш», «Эзелдек шыгырааш» деп тыва улустун амыдарынын билдигин көргүсөн чаа танчылар чогааттыганын.

Аныктарының болгаш студенттеринин VI бугу-делегей фестивалына тыва танчы болуунуң кирижинге белеткел амылын анык балетмейстер онза тыынгыр, кызыкмак чөруткан. Москвага болган ол фестивалга «Эзелдек шыгырааш» деп танчыны Монгуш Сайхөө, Клара Намчак, Дыртың-Нара Наталья, Бады-Сагаан Севибаа, Монгуш Кыдыл олар балетмейстер Кысыгбайның удуртулгасы-биле күүсеткеш, делегит фестивалынын менгун медальдары-биле шаңнадып, бедик үнөлдүшкенин алган. Делегит фестивалына белеткелди эң дээр организастааны дээр Николай Кысыгбай ВЛКСМ Топ Комитетинден «Тайбың дээр» деп хөрен демдээ-биле шаңнаттырган.

Оон бээр ам үр үр өрктен.

Шаанда турениг, думбай байдалга чурттап чөраан яды араатарын огу Кысыгбай ам Тываның хөгжүм-

Театр-биле оң харылазазы чыл тудуу улам күштелип орган

Ынчангаш Николай 1941 чылда Кызылдың театр училищениң өөренип кирген. Дөрт чыл болганда оң чедишкенин доозулган. Оң соон дарый Николай областың национал театрына балетмейстеринин ассистенти база ши артизи бооп, чогаадыкчы амылга сорук кирген ажилдап кирипкен.

1950 чылда Николай Кысыгбай Ленинградтын театр институтуна өөренип киргеш, оң чедишкенин дооскаш, база катап областың хөгжүм-шии театрына ажилдап чедип келген. Ол чылдарда анык артист театр уран чүүлүне тура-сорулгук оолдар, кыстарга бодунуң чогаадыкчы билгенин, арга-мергежилдин харам чоңка демчылдып берип, ылаңгыг тыва чаа танчылары чогаадыкчы бугу күүжү, бугу кичээлгенин салган турган. Оң сорук киришкенин чогаадыкчы ажилынын түнелинде «Дук салыр», «Хүреш», «Эзелдек шыгырааш» деп тыва улустун амыдарынын билдигин көргүсөн чаа танчылар чогааттыганын.

Аныктарының болгаш студенттеринин VI бугу-делегей фестивалына тыва танчы болуунуң кирижинге белеткел амылын анык балетмейстер онза тыынгыр, кызыкмак чөруткан. Москвага болган ол фестивалга «Эзелдек шыгырааш» деп танчыны Монгуш Сайхөө, Клара Намчак, Дыртың-Нара Наталья, Бады-Сагаан Севибаа, Монгуш Кыдыл олар балетмейстер Кысыгбайның удуртулгасы-биле күүсеткеш, делегит фестивалынын менгун медальдары-биле шаңнадып, бедик үнөлдүшкенин алган. Делегит фестивалына белеткелди эң дээр организастааны дээр Николай Кысыгбай ВЛКСМ Топ Комитетинден «Тайбың дээр» деп хөрен демдээ-биле шаңнаттырган.

Николай Кысыгбай танчы чогаадыкчы мергежилдин үргүлчү билгенин, ол шиилерге яны-бүрү ролдарыны ойнап, көрүчүлөргө уттундурбас ролдарыны чогаадып тургускан

Драматург В. Нен-оолдун «Жайран бот» деп шимизинде Ненден-Хуураактын, М. Горькийнин «Васса Железнова» деп шимизинде Пятрининин, А. Гранның «Внуки-тернер» силерни манап турлар» деп шимизинде трансторист Роман Шишкенин ролдарын болгаш өскө-даа шимилерге ойнап тургаш, көрүчүлөргө магалалын, сеткил ханышынын үргүлчү чаалап ал келген.

Амгы үеде Николай Кысыгбай «Курортка таныжылга» деп опереттада матрос чөраан Василий Ильинин ролон ойнаарына белеткенип турар.

Областың хөгжүм-шии театрының мергежилдиг артистеринин бирээзи Николай Иможапович бодунуң чогаадыкчы мергежилин сайзыраттышаан, хөй-нигитинин ажилына база идепкейлиг кирип турар.

Артист Николай Иможапович Кысыгбай ажилчы чоңнар депутаттарынын Тыва область Советинин депутатында кандидат кылдыр база катап депшиттирген.

С. ФЕОНТИСТОВ.

ЧУРУНГА: артист Н. И. Кысыгбай чаа ролду ойнаарына белеткел үезинде.

Фото авторуу.

Областың хөгжүм-шии театрының мергежилдиг артистеринин бирээзи Николай Иможапович бодунуң чогаадыкчы мергежилин сайзыраттышаан, хөй-нигитинин ажилына база идепкейлиг кирип турар

Тайгадан көжүп кирип келген, күзүн дөккө өлгөп, бугу чөүрүр кажаамы ажылап, иштэп черге база хөйлерин оларалдыр мен. Шапкынчаар оларалар хөй канчап семирбес боор, ычангааш оларын кыштын эки, төлү чөкчө боор.

Кыштагы чайын-на белеткеп аар хөрек. Кыштаг төгөрери дээр, чүгө хөс кажаалары белеткеп алары өвөс-ле болгай. Чайын ситен үнөр чактарыни ийи удаа суттарыларга, ситен чийинейип көөр. Ону хол кадары-биле көкөш, сарааттай шалкыш, машина-биле кыштагы сөөртүп аар (мурунда арга-биле сөөртүп-даа турган бис.) Чижээлээр, 1960 чылда 12 тонна ситенин бодум кезип алдым. Мал чөм

Патрис Лумумба—конго улустун национал маадры

Министерстваның сөзү СССР

ТЕЛЕГРАММА

Form with fields for recipient, sender, and date (MARCH 19 29 28 08 16)

Мы пионеры комсомольцы Чербынской школы интернат... Тувинской автономной области Клеймином позором...

Конго улустун национал маадры Патрис Лумумбаны болгаш оон эштери араатангыт... Кинденен тур бис.

Төп лекторияга болган кечээ

МОСКВА. (СЭТА). Төп лекторияга болган кечээниң темасы — «Патрис Лумумба — конго улустун национал маадры».

ОСЭР-ниң Эртемнер академиязының Африка Институтун директору профессор И. И. Потехин хостага болгаш хамарышыш чорук дөөш конго улустун маадрыг демиселивиз дугайы ага сөзүгө чугаалаан.

Империялар Африканың улустарына хей-хей качылдааларны, ажал-човулааны чедирген деп, И. И. Потехин меделген.

Патрис Лумумбаның тураксаалын минута иштинде туруп эзулаарын И. И. Потехин диден.

Шунту кижилер туруп келген. Африка институтунун эртем ажылдакчызы В. А. Мартынов Патрис Лумумбаның төгүт-намдарын чыгыштаннар-га тааныттырып, Конгода национал-хосталгалыг шимээшкенге оң рольдун тайылбырлаан.

Чехословак чазактың меделгели

ПРАГА. (СЭТА). Чехословак Социалисттик Республикаың чазак Конго Республикада байлал-биле болгаштыр меделгели кылган.

Хаммаршельдини КНО-нун төлөөлекчи кыдыр хулеп көрбөс болгаш оон-биле харызааларын туттас дээрин СССР-ниң чазак моон мурунунда-ла меделген болгай.

Конго улус-биле байлалдыг сагыш-сеткилин болгаш эл-сеткил каттыштырылгааны ууртууга болгаш, ЧССР-ниң чазак Конго Республикаың А. Гизенга баштаган дурм эзугаар төп чазактын чыныга чехословак дипломаттыг таскал чедиринде ажал-човулааны катпун тургузарын болгаш оон-биле бундун дипломаттыг төлөөлекчиин чорударын билдирген.

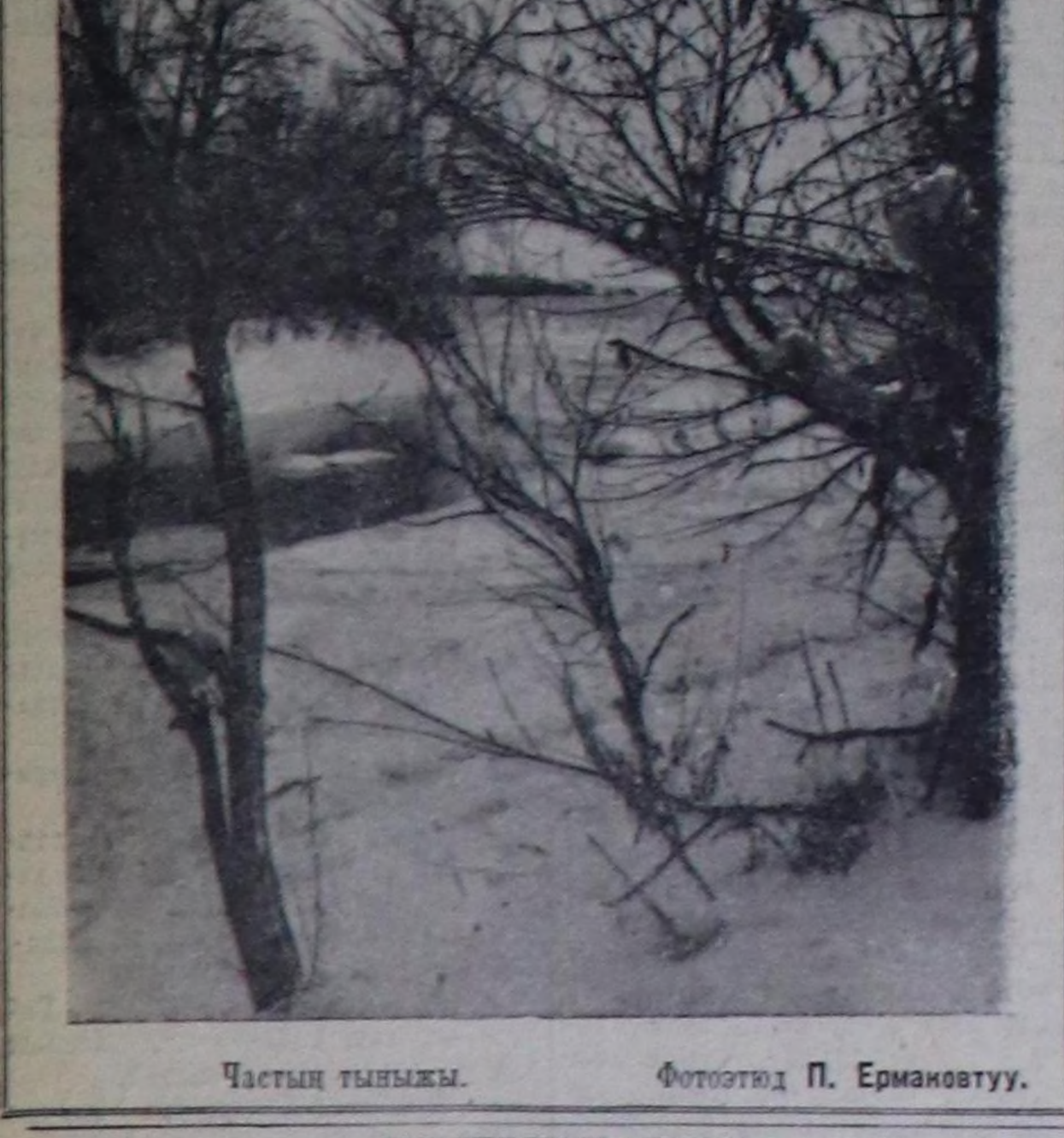
„Бистин демиселивис чедишкениң доостур“

СТЭНЛИВИЛЬ. (СЭТА). СЭТА-ның корреспондентини Г. Фелаксини Конго-нун национал армиязының кол командирлеринин генерал-лейтенант Виктор Лундула-биле укарашкан болгаш аңа айтырылганы салган.

Айыма чок чорук Чөвүделиниң Конго дугайында хулеп алган сөөлдү резолюцияны тайылбырлап бөөрүн дилден айтырып харылаашаан, генерал Лундуланың меделгени болса: ол резолюция дугайында болунун хууда болдынын илгерилээрдин оралдажып көрөин. Улусту сонгааны болгаш парламентиңиң бадыйаны бистин дурм эзугаар чазактың чуртуну бугу чоно конго айтырымын тайбын шипит-тир дээр дөш кезеде туржуп келген.

Дуаламчы көргүзүр дугайында дилегин чазактын өмүзөндө КНО-га Патрис Лумумба кирген болгай. КНО-га дилегин киришсаан, делегениң ол хундулуг органиацияны чопту чорукту катап тургузуп, чап-чаа-ла чедип алган хосталгавысты биске делир агадин бөөр талзы-биле биске дуалаар боор деп илеп турган бис. ыңчаарда белги болгаш өске-лаа колонизаторлар ол хосталганы боо-чөпестин күжү-биле бистен база катап хунаап алырын дадалап, ол соругага конго улустун саттыныкчы чалчаларын ажылаан.

Мыңалажок КНО бистин идегенисти шындыктыр шыдаваан деп генерал уругулачуп чугаалаан. Бистин баштыкчысы Патрис Лумумбанын, сепаттын даргазы Окитонун болгаш министр Мпологиуна ханын, национал-хосталгалыг демиселивиз Бакаванга хилинчектештир элүркен удуруткучулары Финант, Янгар, Наузи болгаш өскөлерин-даа ханын холуга бораан чингине секретары Хаммаршельдиге моон сонгаар бугу-реп болур бис бе ыңчаш? Бодунун дурм эзугаар хулепгелерин күүсөдир талзы-биле чазакка чингине секретары киндиг-даа ызы-биле чүге моондактап турганмы? Дурм эзугаар чазактын баштыкчызын радио-станцияныкче кирбенеер деп ду-жаалды чогу-на харын Хаммаршельд берген болгай, оон дужаалын эзугаар чуртун аэродромнары хад-дынган турган, бистин улустун дай-зымы Чомбинин үлгедиглерин ол эртерке албай турду, алаактын сөөлүнде, хөдөмөнгөн элүрүчүлөр КНО-нун караңга көзүндү-ле Конго-нун национал маадры Патрис Лумумбаны туруп алган, ону араатангыт эзу-биле аажылап турунда Хаммаршельд хөдөмөл тургаш, кеминг үлгедигин кылды. КНО-нун «контрольда» турар аажок дегем аэродром «контроль чок» участоктуң хенертен тыттып келгениниң

Частың тынмы. Фотограф П. Ермаковтуу.

ХУНДУЛУГ СОВЕТ ААЛЧЫГА АЛДАР ВОЛДУРГАН ХУЛЕП АЛЫШКЫН

БОМБЕЙ. (СЭТА). Февраль 28-те културлук харызааларын хөгжүдөр талзы-биле Инди-Совет Иш-талаа СССР-ниң Министрлер Чөвү-делиниң Даргазының Бирги оралдакчысы А. Н. Косыгинниң Бомбейге чөдө бергенине алдар болдурган улус хулеп алышыкыны тургускан. Хулеп алышыкына Махараштра штаттын губернатору С. Пракаса, штаттын министрлери, хоолду-дулга хуралынын депутаттары, хей-нигичи каску ажылдакчылар, оон иштинде Тайбынын Бүгү-делегей Чөвүделиниң кезигтүу генерал Са-хил Сингх Сохей, хоорайнын хей-нигичинин төлөөлекчилери, кон-сульд коруутун кезигтүнери, а оо-мышка А. Н. Косыгинниң илеп чо-руур кижилер олуршкан.

Хулеп алышыкынын болганы радио элүвүнүн аажык шөдүн совет болгаш инди күрүнү туттары-биле болгаш, аажок улуг плаката: «Инди-совет найрал делгери!» дө-дөзүнү бижээш аскаан.

Хулеп алышыкын үзүндө кул-турлук харызааларын хөгжүдөр талзы-биле Инди-Совет Иштинелиң национал чөвүделиниң даргазы доктор Балига болгаш СССР-ниң Министрлер Чөвүделиниң Даргазынын Бирги оралдакчысы А. Н. Косыгин олар чүтө чугаалааннар.

Доктор Балига чыгыштаннарын өмүзөндө база Бомбейнин бугу хамааталарынын өмүзөндө совет хулеп алышыкы чыгып бай-рымы чедирип, Индиянын улустарын өң-не илеп байырын Совет Эвилелинин улустарына болгаш совет чазакка дамчыгып бөөрүн дил-гез. Индиянын национал экономи-каын хөгжүдеринин хөзөөне Совет Эвилелинин көргүзүр турар дуу-лаамчызына улуг ужур-дузалыгын демдеглээш, доктор Балига болза Индияны болгаш Совет Эвилелинин улустарынын аразында бузулбас мөңгө байлалга алдар болдурган йөрөөди салган.

А. Н. Косыгин харын өсө алгаш, чүтө чугаалаан. Силерге болгаш силериниң үтүрүчү-биле бүгү бом-бейжилерге база инди улуска совет улустун, Совет чазактын болгаш Индиянын улус өнүгүү Никита Сер-геевич Хрущевтин чүрөстүн өң-не данымдын күзөшкенин дам-чыдып бөөрүн чөшкөсөп көргүр эрчим өлүктөр деп ол чугаалаан.

Индия биле Совет Эвилелинин аразында харызаалар кайы-кайы-зын хундулелиринин болгаш бугу-дең өргөнүн принциптеринге үде-зилетингенин демдеглээш, А. Н. Косыгинниң айтыканы болза, ийи чурттарын улусту улус чононун чөпөстелиниң болгаш азе-кежиң дөш тайбычы болгаш тургузучу күш-ажыкче ханы чүтүлүн кат-тыштырып турар. Ол эрге-ажыктар-нын ниетин бистин найралчысы-ты быжык болгаш үзүлбөс болдур-гун турар деп ол чугаалаан.

Индия биле Совет Эвилелинин аразында харызаалар болза, ызы-бүрү социал-экономика системалыг үтүрүчелерин аразында тайбын ко-жа-көлөө догунзашкынын эки үлгөр-чижээ болуп турарын айты-кан, А. Н. Косыгинниң демдеглээни болза, тайбын кожа-көлөө догун-нашкынын айтырымы — амгы уенин чугула айтырымы. Бистин үтүрүчү-несте дайыннар болгаш боо-чөпөстө чок, аш-чут болгаш элдер-түрөгөсө чок тайбын — ол черде боттук соруга-дыр, ол соруганы чедип алар дөш, тайбынга ызымыдыг күш-терин хөдөмөлөөнү чыгып ай болуру эргежок чугула, чогу-на харын улустарын бөөр хөөн чо-гу чөпөстелиниң эдере бүдүр чорук сокоттынар бе, алумун чөпөстелин курлавыларын узука-тынар бе, тайбын болгаш найрал-чыны-биле тилкөө бе деп айты-рыг чаптап сеткилдиг бугу кижилер-ниң чангыс өвдөндө хамарышп турар.

Инди-Совет Иштинелиң ажал-чорудулазын ап көргөш, совет болгаш инди улустарын аразында найралдык быжыктуу талзы-биле чаптап болгаш чугула ажал-чору-дулга улам ылайык чедишкени-нерин чедип алырын ук иштинелиг А. Н. Косыгин күзөш.

Сут района эвилели шериглерин хажымын атакаларын орал-данын үймөччилерин колонназын үзе кирген дээрин радио база дың-наткан.

Патет-Лаонун кезектери Хин-Хон биле Ван Вьет аразында № 13 орушка үймөччилерин кезектери атакалган. Дайыннар тулчуу-шун шөдүгө элүркен хей-хей кижилерин катпаш беганнар, өз элүркеннерин аразында бир амер-ик офицер, дөрт таланды болгаш үш филиппин солдаттар бар болган.

Сиенг-Куанг мөжүнү муруну талзында эвилели шериглер үймөч-чилерин колонназын атакалаан, оон түнелинде дайыннар 30 кижизин өлүртүп когаран.

Сут района эвилели шериглерин хажымын атакаларын орал-данын үймөччилерин колонназын үзе кирген дээрин радио база дың-наткан.

Патет-Лаонун кезектери Хин-Хон биле Ван Вьет аразында № 13 орушка үймөччилерин кезектери атакалган. Дайыннар тулчуу-шун шөдүгө элүркен хей-хей кижилерин катпаш беганнар, өз элүркеннерин аразында бир амер-ик офицер, дөрт таланды болгаш үш филиппин солдаттар бар болган.

Сиенг-Куанг мөжүнү муруну талзында эвилели шериглер үймөч-чилерин колонназын атакалаан, оон түнелинде дайыннар 30 кижизин өлүртүп когаран.

Сут района эвилели шериглерин хажымын атакаларын орал-данын үймөччилерин колонназын үзе кирген дээрин радио база дың-наткан.

Патет-Лаонун кезектери Хин-Хон биле Ван Вьет аразында № 13 орушка үймөччилерин кезектери атакалган. Дайыннар тулчуу-шун шөдүгө элүркен хей-хей кижилерин катпаш беганнар, өз элүркеннерин аразында бир амер-ик офицер, дөрт таланды болгаш үш филиппин солдаттар бар болган.

Сиенг-Куанг мөжүнү муруну талзында эвилели шериглер үймөч-чилерин колонназын атакалаан, оон түнелинде дайыннар 30 кижизин өлүртүп когаран.

Сут района эвилели шериглерин хажымын атакаларын орал-данын үймөччилерин колонназын үзе кирген дээрин радио база дың-наткан.

Патет-Лаонун кезектери Хин-Хон биле Ван Вьет аразында № 13 орушка үймөччилерин кезектери атакалган. Дайыннар тулчуу-шун шөдүгө элүркен хей-хей кижилерин катпаш беганнар, өз элүркеннерин аразында бир амер-ик офицер, дөрт таланды болгаш үш филиппин солдаттар бар болган.

Сиенг-Куанг мөжүнү муруну талзында эвилели шериглер үймөч-чилерин колонназын атакалаан, оон түнелинде дайыннар 30 кижизин өлүртүп когаран.

Сут района эвилели шериглерин хажымын атакаларын орал-данын үймөччилерин колонназын үзе кирген дээрин радио база дың-наткан.

Патет-Лаонун кезектери Хин-Хон биле Ван Вьет аразында № 13 орушка үймөччилерин кезектери атакалган. Дайыннар тулчуу-шун шөдүгө элүркен хей-хей кижилерин катпаш беганнар, өз элүркеннерин аразында бир амер-ик офицер, дөрт таланды болгаш үш филиппин солдаттар бар болган.

Сиенг-Куанг мөжүнү муруну талзында эвилели шериглер үймөч-чилерин колонназын атакалаан, оон түнелинде дайыннар 30 кижизин өлүртүп когаран.

СПОРТ-СПОРТ-СПОРТ

☆☆☆

Школачыларның XV нышкы спартакиадазы

1 мин. 5,5 сек. түнелик өргүсөш бирги черин алган. Ийги черин Москаленко (Кызыл), үшкүтүн Шигунова (Танды) алган.

Ол-ла дистанцияга оолдарын чыгышта А. Биче-оол (Танды) бир дугаарында маңнаш, 57,5 секундына көргүсөш. Ур-лаа болбаанда Ю. Самуэльсон Биче-оолдук көргүзүшүн 0,1 секунда аажыткан. Бө ийи көргүзүшүнү экижидер конкичилер чок дилки, чамдык кижилер болгаш турган. Иңчылда-даа Кызылдын № 2 школанын 8-чи клас-нын өрөңикчиси Оян Эрес-оол (солгай талында чурукта) ди-станцияны 55,8 секундада эр-тең бирги черин алган.

«Совет тываның 5 чылы» стадионга школачыларын XV нышкы спартакиадазы ажиткан парад оонда, конкиге болгаш хаакка маңназынын маргылаа-зы эгелен.

Айт чарыштырар ипподромун районунга 4 улуг автобустар-биле хазыклар чедип келген-нер. Узатпаанда-ла бичин бол-гаш улуг назымг ууртарын бол-гаш оолдарын холушка эста-фетаны эгелен. Улуг назы-лыларын холушка эстафета-нын стартын бериптери билек, мурунуче Биш-Хем районун тө-лөөлекчи В. Дулов ушта халай

берген. Ол, өске хазыклардан 400 м хире мурун келгеш, эстафетаны дамчыткан.

Иңчылда-даа ийги этапта хөзөөде «10» дугаарыг урут мурнап келген. Ол болза Чаа-Хөл районун төлөөлекчи-зи. Оон эгелеш чаа-хөлчүлөр Кызылдын-даа, спартакиадын эртен чыгы чөпюну—Тандынын-даа командаларыга ал-дыртпай, бирги черин алган.

Оолдарын 3000 м черге чарыктыга Ю. Самуэльсон 6 мин. 14,4 секундада өргөш, тилек-чи болган. Ийгизин Биче-оол.

нар. Ийги черде Тандынын школачылары.

Бичин назымг урутлар бол-гаш оолдарын эстафетаны ба-за-ла чидиг демиселб эрген. Борга баштай тандычылар му-рунап турза-да, сөөлүгү етапта база-ла Чаа-Хөл районун тө-лөөлекчиси мурун келгеш, болу-нун команданыга бирги черин алып арганы берген.

Дөш орунуга область школа-ларынын 50 ажал спортчулары бирги чер дөш демиселбеген. Уругуларын 500 метрге чары-жынга Маха Фролова (Кызыл)

үшкүчүн Эрес-оол алган. Ийи дистанциянын түнели-биле алырга, мурунда Самуэльсон, оон дааразында Эрес-оол болгаш Биче-оол чоруп турар.

Маргылада уругулачуп турар.

Чуруктарда: Эстафетанын киржичилери орукте үнүшкөн (он талында) болгаш бичин назымыг оолдар, уругуларын эста-фетанын тилекчизи Чаа-Хөл районун команди. (Устунде).

А. АИР, В. УКОЛОВ, фотолар авторлары.

ХУРЕШ

Кызылда механизация училищезин спортменери национал хуреш-ке бирги чер дөш маргылаа чорут-кан. Аңаа группалар айы-биле шүттү 36 мегалер киришкен.

Спорттун хөвирлеринге чараш көрүштерин, аваянгар аргаларын Очур-оол, Тег, Эрес-оол олар илереткен. Маргылааны түнелинде Очур-оол шүтүлген. Тег биле Эрес-оол олар ийги болгаш үшкү черин ээлэенер.

М. БОЛАТ-ООЛ, Б. БАЯН-САН.

Шыдыраа

Баян-Колда «Х Улуг хурал» кол-хостун шыдыраачыларынң иледе иштинде уругулаачы маргылаады солун болуп эрткен. Аңаа 22 шы-дыраачылар киришкен.

Маргылаанын түнелинде М. Шагдыр 21 кижин уткан, тилек-чи болган. Ийги черин К. Эрес-оол, үшкү черин Б. Мандал-оол олар эд-дөөн.

Б. ТАДАР-ООЛ.

„Торпедо“ (Горький) — шуулдеге кирген

ГОРЬКИЙ. (СЭТА). Шайбалыг хоккейге Горький хоорайың «Тор-педо» командалы Калинин хоорай-нын командалын 4:3 санап уткан, РСФСР-ниң улустарын кышкы II спартакиадазынын шүүдегенин ой-наа 5 командаларын бирөөзи бол-ган.

«Торпедо» командалы спартаки-аданын дөшкөөр айы-биле маргы-лаадазынга Рязань, Киров областарын болгаш Чуваш АССР-ниң коман-даларын база тилкөөн.

Горькийжилер РСФСР-ниң улустарын кышкы II спартакиадазы-нын шүүде маргылаадазынга ойнаар өргени алганнар.

Хол бөмбүү

ТАЛЛИН. (СЭТА). Хол бөмбүүнү талызы-биле чуртка бирги чер дөш маргылаада Бакунун «Нефтяник» нигителдиниң хөзөөчөк коман-далы «Калев» нигителдиниң хөзөө-чөк командалын 3:0 санап (15:11, 15:8, 15:11) уткан.

Сес муң километрни чадаг эрткен

СОЧИ. (СЭТА). Хар-назыны улгаткан, чник спортчу хөп кеткен, рок-зак чүктээн кижини Сибирини, Казакстанын, Балтий хавымын республикаларын, Украинаны, Белоруссияны, Молдавияны коорала-рынга көргөн улус хей. Ол Москвага, Ленинградка, Крымга бала чоран.

1959 чылдын сентябрь 16-да пенсионер Алексей Андреевич Поляковтар Омск хоорайдан үнгөш, чурттуг бугу эвилелешкен республикаларынче чадаг аян-чорук кылп чоруккан. 17 айларын дургузууда 62 харлыг аян-чорукчу 8 муң ажал километр орукту чадаг эрткен.

— Мези аян-чорунуң кол соругулазы болза Тезин чуртту кижилер билди алыр болур. Мен 18 муң километрден кыска өзөс орукту эртер болган мен, ам чарты эртинген ол. Кызын хун бурдуе 40, а чайын — 50 километр эртин көр мен. Орук ара, эвилелешкен республикаларын төлөөчүлөр, чараш келерин көрүп, ажал-агынын мурунчалары-биле, Совет Армиянын дайынчылары-биле, бичин уругулар-биле учурашкылар-дыр мен. Олар шүптү мен чылым-чымчак, эвилелештип уткун хулеп ал турар. Дөш орук шүптүмүн хажымы-биле чоруп ор мен, мези мурунда 652 дугаар станция Сочи болур — деп, Алексей Андреевич СЭТА-ның корреспондентинге дыннаткан.

Хулуурбушаан, ол мынча деп немези: — Пенсия делтери дээрге, кырган болганынын аттесталы эвес-ле бол-гай деп, үе-чегрем пенсионерлерге көргүзүксэн мен ийи.

А. А. Поляковтар Социалдыг Күзгүлүшүн Кара далай эрини дур-гаар чоруптар. Ол Закавказьең болгаш Орта Азиянын республикалары-ныга баар. Оон Кур черин чаа чурткаларынга чедер болгаш келир чазын Барнауду таварып Омскиге эеп чанпатар.

АТК—ТИПОГРАФИЯ

Кызылда бирги чер дөш мякити хөккөй маргылаады эгелен. Март 2-ле АТК болгаш типография командаларын ужурашкыны болган.

Баштайгы минуталарда кайы-лаа командаларын ойнакчылары бот-боттарынын кошкак черлерин диле-жил, чидиг атакаларын чорудыр-дан сезингенчир чоруп турганнар. 10 ажал минута эртин чорда АТК-нын халдакчызы саны ажыткан. Иңчылда-даа полиграфистер «өргөз» артылааннар. Олар база бирээни киргенер. Чалсарга чедир тран-спортчулар база 2 мякити кирген, а полиграфистер бирээ-биле харым-лазынар.

Ийги 45 минутата кайы-лаа командаларын ойнакчыларын не-рилеп турары көсүчү алган. Узат-паанда оон үзүндө карылаанга дөш АТК-ның ойнакчызы Фирстов оюндан 5 минутата үндүргөн. Ону аажылаш, типографчылар бир мякити кирген. Оон эгелеш-ле АТК командаларын ойнакчылары бугу фронту-биле элэни чал атака-лары кылп тургаш 2 мякити кил-лер аргалы болганнар.

Оюнуң төңчүзүңе чедир каш-ла минута артында транспортчулар сөөлүгү 6-гы мякити кирген. поли-графистерни 6:2 санап тилкөөнөр.

Обласка АГААР-ВОЙДУСТУҢ байдалы

Бүгүн обласка шокор булуттарлыг, выс черлерге — 16 — 21, а Кы-зар шөөлүгү чагбас хун болур. Хат кошкак. Агаарнын температурасы: дагыл черлерге — 10 — 15, ча-выс черлерге — 16 — 21, а Кы-зылда — 17 — 19 градус соок. Редактор К. С. ШОИГУ.

КИНОТЕАТРАЛГА

БҮГҮН «ВЛКСМ-НИҢ 30 ЧЫЛЫ» (улуг залга): «Ады чок ортулук» — 9.30, 11.30 шактарда; «Дөрт орук», 2-ги кезээ — 1.30, 3.30, 5.30, 7.30, 9.30 шактарда; (биче залга): «Корабль командира» — 4.30, 6.30, 8.30 шактарда. «КАА-ХЕМ»: уругуларга программа — 10 шакта; «Кылаанаш индик-геш» — 11.15, 1.15 шактарда; «Шименжин хун» — 3.15, 5.15, 7.15, 9.15 шактарда, ыңчаарга бо сөөлүгү шакта «Конго демиселде» деп кино немей болур. «ВОСТОК»: «Шоваа кыс» — 3.15, 5.15, 7.15, 9.15 шактарда.